

CONSIDERACIONS MÈDICO-LEGALS

REINA MARIA DUCAUQUIS

Volem abans de tot donar les gràcies al Servei de Prevenció de la Caixa Regional d'Assegurança i Malaltia que ens ha comunicat graciosament les dades de l'Institut Nacional de Recerca i Seguretat, dedicades a les malalties professionals, així com al Metge Inspector Regional que ha volgut completar la nostra documentació.

Malaltia professional. Definició: Dir que una malaltia professional és deguda a la feina efectuada d'una manera habitual sembla una mica de beneiteria, però en el terreny legislatiu necessàriament no és pas així. La malaltia professional certament és deguda a la feina, però és necessària la prova. Això pot donar lloc a problemes, a infinits problemes, perquè el nombre de malalties professionals no tenen una especificitat tal que no puguin ésser degudes a altres causes. A més, certes malalties no professionals poden ésser agreujades per un estat físic previ, conseqüència del treball (per exemple, una tuberculosi instal·lant-se en un silicòtic). És per aquesta raó que la legislació ha previst una sèrie de criteris segons els quals una malaltia o un estat patològic pot ésser atribuït al treball efectuat i obtenir el dret a reparació.

Primera sèrie de criteris: els símptomes clínics o biològics presentats. *Segona sèrie,* els treballs susceptibles de provocar els símptomes continguts en la primera llista.

Tercera sèrie, el temps de fer-se'n càrrec, és a dir, el temps màxim entre l'aparició de l'afecció i la data en la qual el treballador ha deixat d'estar exposat al risc. Aquest espai és variable en cada malaltia, però pot ésser variable per a una mateixa malaltia segons les manifestacions o segons els símptomes clínics. (Exemple: afeccions oculars degudes als raigs X, conjuntivitis, cataractes o ceratitis.)

Aquests criteris són presentats en forma d'un quadre. Actualment n'hi ha 64 de quadres. Diem actualment, ja que les transformacions de les tècniques d'una banda i les comprovacions mèdiques d'una altra, donen lloc a la creació de nous quadres o a la modificació dels que existeixen. Hem de recordar que únicament hi havia 6 quadres a l'annex de la llei de l'1 de gener de 1931.

Nombrosos decrets han modificat o completat els quadres després d'haver-n'hi adjuntat de nous; per citar el més recent, el decret del 5 de gener del 76, revisa els quadres.

30 - Pols d'amiant.

35 - Afeccions osteoarticulars per eines pneumàtiques.

43 - Aldehid fòrmic i polímers.

48 - Trastorns angioneuròtics (vibració de les eines de treball).

51 - Resines apoxídiques i llurs constituents.

Per a permetre l'extensió o les modificacions dels quadres existents, els metges han de declarar les malalties o els símptomes que ells consideren d'origen professional, així com l'ofici, els gests professionals, l'ambient específic o l'agent que ells pensen que és la causa dels trastorns presentats i que no figuren en el quadre de malalties indemnitzables. Aquesta declaració es fa a l'Inspector de Treball.

Serà bo, per a clarificar tot aquest conjunt, una mica confús, dels 64 quadres, de classificar-los per grups.

En efecte, si en seguim l'ordre numèric, tindrem per exemple una llista com la següent:

39 - Malalties professionals engendrades pel biòxid de manganès.

40 - Afeccions degudes al bacil tuberculós.

41 - Malalties professionals engendrades per la penicil·lina i les seves sals.

42 - Afeccions provocades pel soroll.

Prendrem la classificació dels doctors Fucus i Vialle, metges consellers de l'Institut Nacional de Recerca i Seguretat, i ja que és el tema d'aquesta taula rodona, ens entretindrem en el grup 6è., el de les malalties infeccioses i parasitàries.

Aquestes malalties són, la major part, contagioses, i poden ésser adquirides lluny de la feina. S'ha hagut de tenir en compte el fet que certes professions i certes feines exposaven especialment els treballadors al risc de la contaminació: la llista de treballs susceptibles de procurar aquestes malalties és ben precisa. Donem aquí la legislació que es refereix al règim general de la Seguretat Social. El règim agrícola és un règim diferent, encara que semblant. Hi ha així quadres que permeten de considerar com a degudes a la feina feta certes malalties presentades pels treballadors agrícoles. Aquests quadres tenen les mateixes característiques que els del règim general.

Símptomes. Temps de responsabilitat corresponent al temps en el qual la Seguretat es fa càrrec de la malaltia. Treballs susceptibles de provocar aquests símptomes. Notem de passada la correspondència entre els quadres en ambdós règims, el règim general de la Seguretat Social i el règim agrícola.

1. *Tètan professional*: Quadre núm. 7 del règim general.

Número 1 del règim agrícola.

S'hi distingeix entre el tètan després d'un accident de treball conegut i el que pot ésser provocat pels treballs habituals en les clavegueres.

2. *El carboncle professional*, quadre núm. 8 del règim general.

Número 4 del règim agrícola.

Com per al tètan, cal distingir entre el carboncle accident de treball i el carboncle no accident del treball però malaltia deguda a la feina: oficis que poden posar en contacte amb parts d'animals (pells, pèls, etc.) que han estat contaminades pel bacil de Devaine, les espores del qual es conserven molt de temps.

3. *Leptospirosi*: Quadre núm. 19 del règim general.

Número 5 del règim agrícola.

Les rates són els agents contaminadors. La leptospirosi grifotífica o febre dels aiguamolls, es transmet per la rata del camp.

4. *Brucel·losi*: Quadre núm. 24 del règim general.

Taula núm. 6 del règim agrícola.

Deguda a diferents brucelles, segons que es tracti de cabres, d'òvids, de bòvids o de porcs. Són freqüents en l'àrea mediterrània.

5. *Afeccions degudes al bacil tuberculós*, núm. 40 del règim general.

Número 16 del règim agrícola.

En el règim assenyallem que el temps en el qual l'assegurança se'n fa càrrec és de 6 mesos, excepte per a la sinovitis i per a l'osteoartritis, que és allargat fins a 1 any.

6. *Hepatitis vírica* (núm. 45), no hi ha correspondència en el règim agrícola. Temps de fer-se'n càrrec: 160 dies.

7. *Rickettsiosis*, núm. 53 (Treballs en els laboratoris especialitzats en matèries amb rickettsies, o productors de vacunes.)

8. *Poliomielitis*, núm. 54. Contacte amb els malalts afectats de poliomielitis o amb material contaminant.

9. *Ràbia professional*, núm. 56.

Treballs en els laboratoris de diagnòstic o que poden posar en contacte amb animals afectats o suspects de ràbia o llurs despulles. Assenyallem que els quadres 45, 53, 54, 55 i 56 no tenen equivalència en el règim agrícola. Per contra, la tularèmia és inscrita en el quadre de les malalties professionals agrícoles.

Assenyallem a part, com separant-se una mica de l'objecte propi d'aquesta tarda, però tanmateix relacionant-s'hi, les malalties professionals d'origen parasitari.

L'ancilostomiasi professional, núm. 28 del règim general.

Número 2 del règim agrícola, a la qual són exposats els minaires, els obrers ocupats a cavar túnels, els que fan rajoles o teules, els obrers agrícoles que treballen en terrenys d'aiguamolls, els que treballen els xampinyons, etc.

Les dermatofities d'origen animal: núm. 46 del règim general.

Número 15 del règim agrícola.

Micosi, molt de risc en l'agricultura, però també en el tractament de les carns, pells, etc., en jardins zoològics i en certs laboratoris.

L'amebiasi, núm. 55.

Treballs efectuats en les regions on hi ha endèmia o en els laboratoris de bacteriologia i parasitologia.

Si la legislació ha previst la reparació d'unes tals malalties degudes a la feina, no ha oblidat que val més prevenir que curar, i ha insistit en les mesures de prevenció que han d'ésser preses.

Es per aquesta raó que, per al tètan, és prevista una vigilància mèdica especial per al personal que treballa a les clavegueres (decret del 22 de juny de 1970) i que la vacunació és obligatòria per al personal exposat al risc en establiments de tractament i de prevenció, als laboratoris d'anàlisi i en el ram de l'aigua (Llei del 24 d'agost de 1948, decret del 29 de juny del 49). La llei del 14 d'abril del 36 fa igualment obligatòria aquesta vacunació per als joves a l'exèrcit.

Per a les leptospirosis, el decret del 22 de juny de 1970 dona la llista dels treballs per als quals els qui han de fer-los hauran de sotmetre's a una vigilància mèdica especial. Això mateix s'esdevé per a la brucel·losi (decret del 22 de juny del 70).

En la prevenció de la tuberculosi trobem el decret del 26 de febrer del 65 i la instrucció d'octubre del 1975 relatiu a la vacunació per la BCG de certes categories de la població, especialment els qui tenen menys de 25 anys, que treballen en l'alimentació (preparació, distribució, etc.) o bé en els transports públics, sense ometre el personal dels establiments on atenen la gent.

En el capítol de les malalties parasitàries, per a l'ancilostomiasi professional hi ha una vigilància mèdica especial per als treballadors que treballen en llocs especialment calents (decret del 23 de juliol del 65). El decret del 12 de setembre del 64 fixà les modalitats dels exàmens mèdics d'entrada i periòdics dels treballadors per al diagnòstic precoç i la prevenció de les malalties professionals. El metge ha de vigilar especialment la higiene general dels treballadors i la higiene dels llocs de treball.

Cal assenyalar que la vigilància especial dels treballadors significa, en la legislació, que el metge ha de dedicar-hi més temps que als treballadors no exposats: una hora al mes per cada 10 treballadors que estiguin sotmesos a vigilància especial.

És ben cert que, malgrat llur diversitat, els quadres dels quals hem parlat no cobreixen tots els riscos, bé que són susceptibles de transformació i llur nombre pot augmentar, com podria disminuir, si calia. Reflexionen en una certa manera l'evolució de la feina, en la qual canvien contínuament les tècniques i els productes emprats.